

Elektronikus melléklet

MÁTÓ ÁRON

A Dózsa-mém pedagógiai jelenvalósága c. írásához

Új Pedagógiai Szemle, 71. évfolyam, 7–8. szám; 2021

<https://upszonline.hu/index.php?issue=710708>

FELADATPALETTA

FORRÁS: saját szerkesztés. Az eredeti kép forrása: wikimedia.org

---

FELADATOK

Gondolattopográfia

A feladat leírása:

Alkoss speciális gondolattérképet!

Alkosd meg úgy a gondolattérképed, hogy az topografikus legyen, a térkép „magasabban fekvő” részei legyenek a fontosabb információk, az „alacsonyabban fekvő” részei a kevésbé fontosak. Használj színeket a „magasságkülönbség” ábrázolásához! Lényegesek a fontos – kevésbé fontos információk csatlakozási pontjai (nem mindegy, hol és hogyan csatlakoznak az információk).

Feladattípus: Osztálytermi akcióként/otthon elvégzendő feladatként is működő, projektfeladat részeként, önálló feladatként szintén. Csoportos/nem csoportos, előzetes tudást megkövetelő, digitális/nem digitális.

Eszközök: Internetelérés, képszerkesztő alkalmazás / papír, író-, rajzeszköz

Időkeret: 5–10 perc

Tanteremi elrendezés: –

Előzetes tanári tevékenység: Minták, sablonok, alakzatok előkészítése, ha szükséges.

A feladat menete:

1. A feladat ismertetése (instrukciók megadása, ellenőrző kérdések a feladat megértésre vonatkozóan stb.)
2. A jelentkező diákok informálása: a határidőben való megegyezés a diákokkal.
3. Értékelés: az elkészített alkotások közös megbeszélése, a történelmi keret felépítése. Fontosabb következtetések levonása, mintázatok felismerése, általánosítás, rögzítés.
Osztálytermi akcióként:
  1. A feladat ismertetése.
  2. Ha csoportos, a csoportok megadása.
  3. Az elkészült csoportok/egyének gondolkodói útjának, a válaszok eredményeinek lépéseinek ismertetése.
  4. Értékelés: az elkészített alkotások közös megbeszélése, a történelmi keret felépítése. Fontosabb következtetések levonása, mintázatok felismerése, általánosítás, rögzítés.

Fejleszteni kívánt képességek, tudástartalmak, részterületek:

Bloom-i kognitív taxonómia: *emlékezés, értelmezés, alkotás*

Többdimenziós intelligencia

Flow-élmény

Módszertani kompetenciák

Intellektuális kompetenciák

Kommunikációs kompetenciák

1514 Szólamai

A feladat leírása:

Válassz ki 3–6 zenét/hangsort a YouTube segítségével (vagy készíts saját zenét), amelyek a legjobban fejezik ki a felkelést, Dózsa György tevékenységét, hangulatát, atmoszféráját. Figyelj a sorrendre, gondolj a hatásra, ahogy azt egy idegen ember meghallgatná először. Milyen képekkel illusztrálnád a kompozíciód?

Feladattípus: házi feladatként, projekt módszer részelemeként, vagy önálló jegyszerző feladatként. Otthoni közegbe tervezett feladat. Nem csoportos/csoportos, előzetes tudást megkövetelő, digitális/nem digitális.

Eszközök: internetelérés, InoIt, Popplet, Microsoft PowerPoint stb.

Időkeret: osztálytermi akcióként: 5–15 perc

Tantermi elrendezés: –

Előzetes tanári tevékenység: javaslatok, tanácsok, ötletek előkészítése. Határidő megállapítása.

A feladat menete:

1. A feladat ismertetése (instrukciók megadása, ellenőrző kérdések a feladat megértésre vonatkozóan stb.)
2. A jelentkező hallgatók informálása: egy kijelölt időpontra döntsék el a témát és válasszanak egy határidőt az alkotásuk elkészülésének.
3. Értékelés: az elkészített alkotások közös megbeszélése, a történelmi keret felépítése.
Osztálytermi akcióként:
  1. A feladat ismertetése.
  2. Ha csoportos, a csoportok megadása.
  3. Az elkészült csoportok/egyének alkotásainak bemutatása.
  4. Értékelés: az elkészített alkotások közös megbeszélése, a történelmi keret felépítése.

Fejlesztani kívánt képességek, tudástartalmak, részterületek:

Bloom-i kognitív taxonómia: *alkotás*.

Többdimenziós intelligencia

Flow-élmény

Egy keresztesháború küszöbén

A Feladat leírása

Az eseményeket megelőző tavaszi országgyűlés tagjaiként egy zavaros időszakban – a király beteg, az európai hatalmak konfliktusban vannak, a török fenyeget a végeken – hírt kaptok a pápai üzenetről: keresztesháborút kell vezetni a török ellen. A feladat célja, hogy a résztvevők eldöntsék a helyzet körülményeihez mérten a Magyar Királyság következő lépését.

Feladattípus: Szerepjáték – osztálytermi akció. Csoportos, előzetes tudást nem megkövetelő, nem digitális. Strukturált vita, dilemma-diszkusszió. Drámajáték: szerepkártya, problémamegoldó dráma, szimulációs játék, storyline módszer.

Eszközök: tábla, íróeszköz

Időkeret: 25–40 perc

A játék elképzelt helyszíne:

Felsőtábla: Budai vár,

Alsótábla: Rákosmező

A játék elképzelt ideje: 1514 tavasza.

Szereplőkártyák:

Felsőtábla:

- *Király* (II. Ulászló/ Lajos királyfi)
- *Szatmári György* (királyi főkancellár)
- *Szalkai László* (Váci püspök)
- *Gibárti Keserű Mihály* (boszniai püspök)
- *Várdai Pál* (királyi kincstartóhelyettes)
- *Bornemissza János* (budai várnagy)
- *Telegdi István*
- *Bakócz Tamás*

Alsótábla:

- *Gyáli Kenderesi Mihály*
- *Csebi Pogány Zsigmond* (királyi zászlótartó)
- *Kecer Ferenc* (Szlavónia követe)
- *Bellyéni Albert* (személynöki ítélőmester)
- *Verbőci István*

Két hiányzó főméltóság:

- *Szapolyai János* (erdélyi vajda)
- *Beriszló Péter* (dalmát-horvát-szlavón bán)

A tanterem elrendezése: A padok, székek elrendezése úgy, hogy vagy két székekkel kialakított kör, vagy két székekkel és padokkal kialakított tömb alakuljon (amely körül a diákok beszélni tudjanak). „Országgyűlés-imitáció”.

Előzetes tanári tevékenység: A szereplőkártyák elkészítése.

Az esemény történeti háttértartalmainak ismertetése.

A feladat menete:

0. Teremátrendezés, előzetes háttértudás átadása (10 p.)
1. A szereplőkártyák kiosztása.
2. Az átrendezett teremben a felek meghallgatják Bakócz Tamást, aki továbbítja a pápai bullát. (2 p.)
3. A két csoport szimultán elkezd a tanácskozást – a két tábla két csoportra bontva elkezd megvitatni a keresztesháború sorsát (legyen – ne legyen), milyenségét (védekező – támadó). Nagyjából 10 perc után kiválasztanak maguk közül 1-1 személyt, aki ismerteti a végső véleményüket. (10 p.)
4. Először az alsótábla küldi a véleményét (azaz a kiválasztott személy ismerteti ezt), amit a felsőtáblának el kell fogadnia. (3 p.)
5. Ha elfogadják – mehet a királynak, aki megvétózhatja (a gördülékenység kedvéért csak egyszer). (1 p.)
6. Értékelés: A tanár koordinációjával megbeszélik az elhangzottakat: miért döntöttek így, ezt miért vették jobban figyelembe, mint azt stb. (4 p.)

+ A tanár új információt vezet be: időközben a török elvonult a határról, de a kereszties sereg már elindult – mit csináljon az országgyűlés, mint a királyság vezetősége?

+ A 2.-es ponthoz besűrűzhető kérdés, hogy: ki vezesse a haderőt? A másik két haderő vezetője nemes (bán és vajda), ennek ellenére legyen-e végvári vitéz vagy paraszt?

Fejleszteni kívánt képességek, tudástartalmak, részterületek:

Bloom-i kognitív taxonómia: *emlékezés, értelmezés, felhasználás, elemzés, értékelés, alkotás.*

Többdimenziós intelligencia

Flow-élmény

Szociális/társas kompetenciák

Intellektuális kompetenciák

Kommunikációs kompetenciák